การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนกลุ่มอำเภอศรีธาตุ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

Educational Institutions Administration According to the Sufficiency Economy Philosophy in the Sri-That Group Under the Udon Thani Primary Educational Service Area 2

อนุชา ธรรมศิริ[1], สุรศักดิ์ หลาบมาลา[2], อมรทิพย์ เจริญผล[3]
Anucha Thamsiri[1], Surasak labmala[2], Amornthip Chareonphon[3]
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา[1-3]
มหาวิทยาลัยราชธานี วิทยาเขตอุดรธานี[1-3]
Master of Education in Educational Administration[1-3]
E-mail: goifanuchathamsiri@gmail.com[1]

Received : September 8, 2024, **Revised :** February 10, 2025, **Accepted :** February 22, 2025

บทคัดย่อ

บทความนี้นี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนกลุ่มอำเภอศรีธาตุสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 2) เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนกลุ่มอำเภอศรีธาตุ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพใช้แนวคิด การบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นกรอบการวิจัย พื้นที่วิจัยคือโรงเรียนกลุ่มอำเภอศรีธาตุสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 186 คน ใช้วิธีคัดเลือกแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ด้วยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนของจำนวนผู้บริหารสถานศึกษาและครูด้วยการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อมีค่า IOC ระหว่าง 0.67 ถึง1.00 และค่าความเชื่อมั่น 0.909 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความถี่ ร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า

1.การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอศรีธาตุ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.02, S.D.=0.39) เรียงลำดับจากมากไปน้อย คืองานบริหารงบประมาณ ($\overline{X}$ =4.03, S.D.=0.40) รองลงมาคืองานบริหารวิชาการ ($\overline{X}$ =4.03, S.D.=0.44) งานบริหารทั่วไป ($\overline{X}$ =4.02, S.D.=0.44) และงานบริหารงานบุคคล ($\overline{X}$ =4.00, S.D.=0.41)

2. แนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอศรีธาตุ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 พบว่า งานบริหารวิชาการคือ จัดทำหลักสูตรบูรณาการที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับทุกวิชา คิดเป็นร้อยละ 30.56 งานบริหารงบประมาณคือใช้งบประมาณให้ได้ผลผลิตเพื่อจำหน่ายและนำเงินมาหมุนเวียนในโครงการ คิดเป็นร้อยละ 27.08 งานบริหารงานบุคคลคือใช้หลักการมีเหตุผล ในการบริหารงานบุคคล วางคนที่มีความรู้ตรงกับงานที่ได้รับมอบหมาย คิดเป็นร้อยละ 24.40 บริหารงานทั่วไป คือพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ปรับปรุงพื้นที่ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง คิดเป็นร้อยละ 36

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษา, ปรัชญา, เศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

The purpose of this research is to :1. study the administration and development of school administration according to the philosophy of the self-sufficiency economy of schools in the Sri That district group Under the Udon Thani Primary Educational Service Area 2.

2. To study the development of school management according to the philosophy of Sufficiency Economy the Sri That district group Under the Udon Thani Primary Educational Service Area 2. The sample group includes school administrators and teachers.The sample size was determined using the Krejcie & Morgan table. of 186 people. 16 administrators and 170 teachers. Tools used to collect information. The questionnaire had an IOC between 0.67 and 1.00 and a confidence value of 0.909. The statistics used in the data analysis included mean, standard deviation, frequency, percentage.

1. Guidelines for Educational Institutions Administration According to the Sufficiency Economy Philosophy in the Sri-That Group Under the Udon Thani Primary Educational Service Area 2. was at a highest level. ($\overline{X}$ =4.02, S.D.=0.39) Sort in descending order. When considered by specific aspects, the highest mean was for budget management ($\overline{X}$ =4.03, S.D.=0.40) followed by, academic administration ($\overline{X}$ =4.03, S.D.=0.44): general administration ($\overline{X}$ =4.02, S.D.=0.44): and the lowest mean was for personnel administration ($\overline{X}$ =4.00, S.D.=0.41)

2.The development strategies for Guidelines For Educational Institutions Administration According to the Sufficiency Economy Philosophy in the Sri-That Group Under the Udon Thani Primary Educational Service Area 2. It was found that academic management is to prepare an integrated curriculum related to the sufficiency economy with

all subjects. Budget management is to use the budget to get output for sale and to circulate money in the project, accounting for 27.08 %. Put people with knowledge that matches the assigned tasks, accounting for 24.40 %, and general management, which is to develop learning resources and improve areas according to the Sufficiency Economy approach, accounting for 36 %.

Keywords: School Administration, Sufficiency Economy, Philosophy

บทนำ

รัฐธรรมนูญ มีบทบัญญัติที่แสดงเจตนารมณ์ให้มีการปฏิรูปการศึกษา รัฐต้องจัดการศึกษา อบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษา อบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ให้ความสำคัญกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งให้เกิดภูมิคุ้มกันและมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดการพัฒนาสู่ความสมดุลและยั่งยืน รวมทั้งสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์บนพื้นฐานการผลิต และการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยยึดคุณธรรมนำความรู้มุ่งมั่นที่จะขยายโอกาสทางการศึกษา ของประชาชนให้กว้างขวางและทั่วถึงโดยคำนึงถึงการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับเสริมสร้างความตระหนักในคุณค่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพัฒนาคนไทยโดยใช้คุณธรรมเป็นฐาน คนมีเงินหรือคนจนทุกคนได้รับการพัฒนาไปพร้อมกัน (คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ และประสิทธิภาพให้ความสำคัญกับคุณภาพคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560)

กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการจัดการด้านการศึกษา เพื่อพัฒนาเยาวชนและประชาชนคนไทยให้มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองเมืองไทยและพลเมืองโลก โดยมีขอบข่ายการขับเคลื่อนสู่สถานศึกษา 4 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4) ด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ข้อที่ 5 ในจำนวน 8 ข้อ คือ“อยู่อย่างพอเพียง” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนของประเทศได้มุ่งเน้นความสำคัญกับการพัฒนาคนซึ่งเป็นศูนย์กลาง และขับเคลื่อนสู่สถานศึกษา 4 ด้าน คือด้านการบริหารจัดการ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา (สุธรรม ธรรมทัศนานนท์, 2560) ต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษาบุคลากร และ

นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการบริหารจัดการ การเรียนการสอน ตลอดจนการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และ ได้เริ่มดำเนินการขยายผลสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และ การบริหารจัดการคามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง "สถานศึกษาพอเพียง" ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 เป็นต้นมา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 มีนโยบายให้โรงเรียนในสังกัด ทุกโรงเรียนได้น้อมนำพระราชดำริมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อย่างต่อเนื่อง บทความวิจัยนี้นำเสนอ ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา แบ่งการบริหารงานออกเป็น 4 งาน คือ งานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารบุคคคล และงานบริหารทั่วไป (กฎกระทรวงศึกษาธิการ,2550) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี บนเงื่อนไขพื้นฐาน คือ ความรู้และคุณธรรม นำไปสู่ความสมดุล และพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,2558) ผู้วิจัยจึงนำขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา 4 งาน และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาเป็นแนวทางในการดำเนินงานวิจัย เพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่ต้องพัฒนาคุณภาพการบริหารสถานศึกษาและการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ให้รองรับกับการเปลี่ยนของสถานการณ์ในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1.เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนกลุ่มอำเภอศรีธาตุสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

2.เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนกลุ่มอำเภอศรีธาตุ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พิชญาตา สิงหเลิศ (2560) ได้ศึกษา การบริหารสถานศึกษาลามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในสหวิทยาเขตระยอง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในสหวิทยาเขตระยอง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในสหวิทยาเขตระยอง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญหางสถิติที่ .05 ยกเว้นด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และด้านพัฒนาบุคลากร

ของสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ณัฐพร เอี่ยมหรุ่น (2561) ได้วิจัยการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผลการวิจัยได้ว่า 1) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตร และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านพัฒนาบุคสากรของสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ 2) คุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงจากค่ามัชฌิมเลขคณิต
จากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านจังหวะชีวิต ด้านการเกี่ยวข้องกับสังคม ด้านความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน ด้านประชาธิปไตยในการทำงาน ด้านสภาพแวดล้อมปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ ด้านการบูรณาการด้านสังคม ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล ด้านการให้สิ่งตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม 3) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเป็นความสัมพันธ์ เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พินิจ เครือเหลา และคณะ (2561) ได้วิจัยการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคมโดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับคามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาบุคลากร ของสถานศึกษา 2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา และ 4) ด้านการ จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2. แนวทางการการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยา คมในด้านที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีข้อเสนอแนะดังนี้ 1) การสร้างความรู้ ความเข้าใจให้บุคลากรในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2) สถานศึกษามีการส่งเสริมการดำเนินงานนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) ผู้บริหารส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน และ 4) สถานศึกษากำหนดแนวทางที่ชัดเจนในการะประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

มัลลิกา สีดาเดช (2563) ได้ศึกษาประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 สรุปผลการวิจัยได้ว่า 1) ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในลังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของ

ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางยกระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากำหนดเป็นวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา มีกระบวนการทำงานเพื่อพัฒนาคุณภาพและบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด 2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน จัดทำหลักสูตรบูรการกับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นการจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ (Active Leamning) เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เกิดทักษะในการใช้ชีวิต รู้จักแก้ปัญหา และ3) ด้านการพัฒนาบุคลากร ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง พัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ จนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนได้อย่างเต็มที

อุปสรา สิทธิพงษ์ (2565) ได้ศึกษาปัจจัยการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผู้เขียน สังกัดสำนักงานเขตฟื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 สรุปผลการวิจัยได้ว่า 1) ระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษยูกิจพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ในภาพรวมและรายด้านทุกล้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารสถานศึกษา การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ 2) การบริหารสถานศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงส่งผลต่อคุณลักษณะอันฟังประสงค์ผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โยเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต รักความเป็นไทย ตามลำดับประสิทธิ์สหลัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหาสถาบศึกษาตามหลักปรัชญาของพอเพียงโดยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 350 และมีค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ เท่ากับ .592

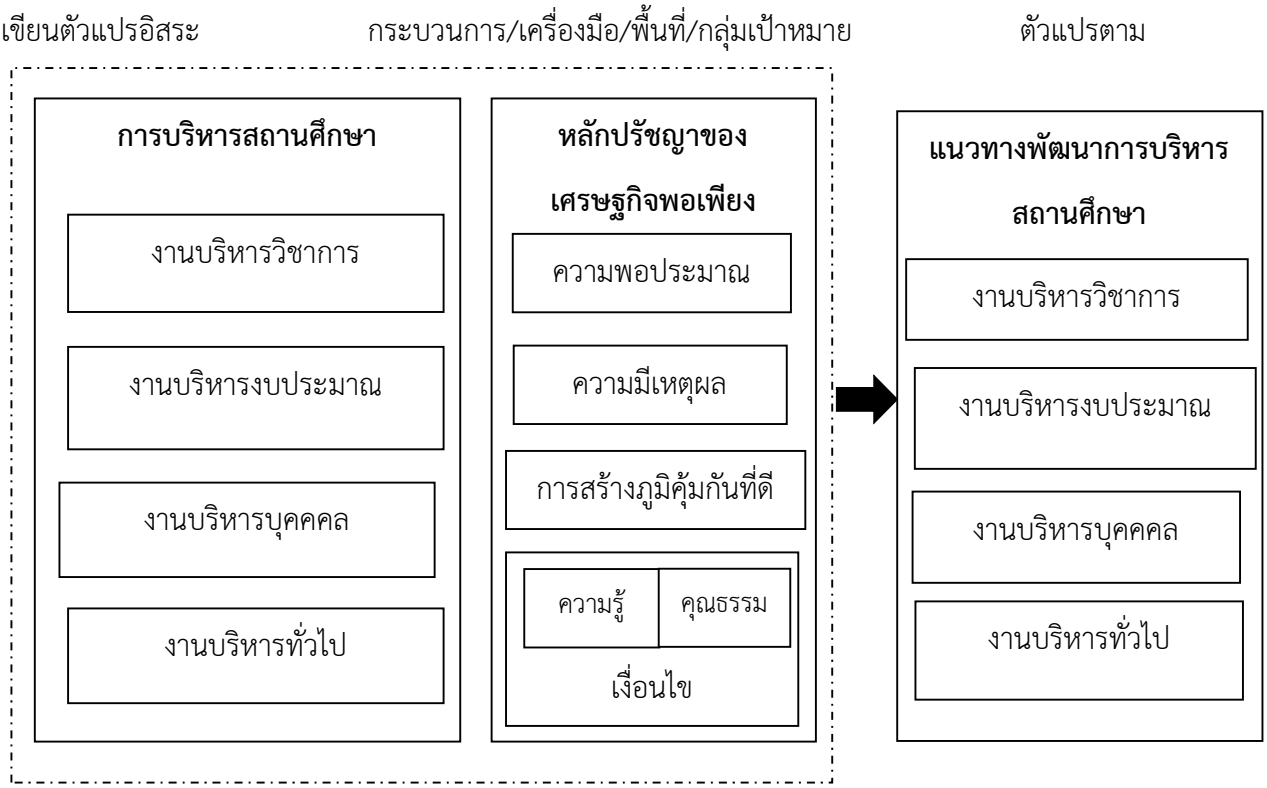
ธงชัย ดีมูลพันธ์ (2565) ได้ศึกษา การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาในสหวิทยศึกษาวังสีทา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระบุรี เขต 2 พบว่า 1. การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาในสหวิทยศึกษาวังสีทา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมาก ไปน้อย ดังนี้ ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ด้านการจัดกิจกรรมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านพัฒนา บุคลากรของสถานศึกษา ตามลำดับ 2. แนวโน้มการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษา ในสหวิทยศึกษาวังสีทา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ตามแบบสอบถามทั้ง 5 ด้าน จึงนำมาเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi structured interview) จากผู้เชี่ยวชาญและ

ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 6 คน ได้มีความคิดเห็น ดังนี้ 2.1 ด้านการบริหารจัดการศึกษา คือ ควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 การขับเคลื่อนนโยบายจากภาครัฐสู่สถานศึกษา และต่อยอดจากสถานศึกษาสู่ชุมชน และการสร้าง แหล่งเรียนรู้เสมือนจริง หรือการจำลองแหล่งเรียนรู้โดยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ 2.2 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน คือ ควรมีการบูรณาการหลักสูตร ท้องถิ่นกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การเสริมสร้างประสบการณ์ การเรียนรู้ใหม่ๆ ให้กับผู้เรียนโดยปราชญ์ชาวบ้าน และการสร้างนวัตกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ จากภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ ควรมีการเสริมสร้างผู้เรียนให้มีทักษะ ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การประสาน ความร่วมมือกับชุมชนเพื่อสร้างศูนย์การเรียนรู้พอเพียงและส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการประเมินผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีแนวทางที่ชัดเจนและมีเครื่องมือวัดและประเมินผล ที่หลากหลาย 2.4 ด้านพัฒนาบุคลากร คือ ควรมีการส่งเสริมบุคลากรในสถานศึกษาให้สามารถ สร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้บุคลากรในสถานศึกษาสามารถพัฒนาตนเองเพื่อเป็นวิทยากรด้านการดำเนินชีวิตและ การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2.5 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ คือ ควรมีการพัฒนาสถานศึกษาให้ได้รับ การยอมรับด้านการบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จิดาภา สุทธิพงษ์ (2566) ได้ศึกษา ศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษา และศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนบ้านปงแม่ลอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 พบว่า ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านปงแม่ลอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก และลำดับสุดท้าย คือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ควรมีการจัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาวิเคราะห์สภาพ ปัญหาความต้องการ ความจำเป็นต่าง ๆ ของชุมชน ควรมีการกำหนดคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ควรชี้แจง ทำความเข้าใจ และสร้างความตระหนักให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเห็นคุณค่าและร่วมมือในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ ควรจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูผู้สอนหรือคณะทำงานในวางแผนกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน พื้นที่วิจัย คือโรงเรียนกลุ่มอำเภอศรีธาตุ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู กลุ่มอำเภอศรีธาตุสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 จำนวน 354 คน สถานศึกษา 30 แห่ง จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา 30 คน และครู 324 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 186 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร 16 คน ครู 170 คน โดยได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ด้วยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนของจำนวนผู้บริหารสถานศึกษาและครูด้วยการจับสลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อมีค่า IOC ระหว่าง 0.67 ถึง1.00 และค่าความเชื่อมั่น 0.909 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความถี่ ร้อยละ รวบรวมข้อมูลโดยใช้ google form ระหว่างเดือน มิถุนายนถึง

เดือนตุลาคม พ.ศ.2567 นำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิจัยเอกสาร วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลแล้วนำมาเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

เครื่องมือมี 1 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถามการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนกลุ่มอำเภอศรีธาตุ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง เป็นแบบ Check list

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ โดยกำหนดคะแนนไว้ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีการบริหารฯ อยู่ในระดับมากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง มีการบริหารฯ อยู่ในระดับมาก
ระดับ 3 หมายถึง มีการบริหารฯ อยู่ในระดับปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง มีการบริหารฯ อยู่ในระดับน้อย
ระดับ 1 หมายถึง มีการบริหารฯ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

แบบสอบถาม จำนวน 4 ด้าน 40 ข้อ จำแนกเป็น

งานบริหารานวิชาการ จำนวน 10 ข้อ
งานบริหารงานงบประมาณ จำนวน 10 ข้อ
งานบริหารงานบุคคล จำนวน 10 ข้อ
งานบริหารงานทั่วไป จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดแนว (Open – Ended Questionnaire) แนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนกลุ่มอำเภอศรีธาตุ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. สร้างแบบสอบถามการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนกลุ่มอำเภอศรีธาตุ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 โดยการใช้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าตามข้อ 1 โดยพัฒนามาจากแบบสอบถามของ รัตนา หลวงกลาง. (2558)

3. นำร่างเครื่องมือเสนอต่อผู้ทรงเชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (ContentValidity) หาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม (Index of Item-Congruence : IOC) โดย

ใช้เกณฑ์รายข้อมีค่าระหว่า 0.67 -1.00 ซึ่งถือว่าข้อนั้นๆ มีความตรงเชิงเนื้อหาและความถูกต้อง ในการใช้ภาษา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ดังนี้

3.1 นายสุระพล นามโส ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคำเมยวิทยาคม

3.2 ดร.กฤษฎา ศรีสุชาติ ผู้อำนวยการโรงเรียนสามัคคีวิทยาคาร

. 3.3 ดร.ฐิตินันท์ อุปการ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สพป.อุดรธานี เขต 2

4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ

5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 30 คน

6. นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α- Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) เท่ากับ 0.909

7. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอหนังสือแนะนำตัวและขอเก็บข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี (วิทยาเขตอุดรธานี)

2. ผู้วิจัยติดต่อประสานงานไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนกลุ่มอำเภอศรีธาตุ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

3. ผู้วิจัยใช้ Google form เพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลการการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนกลุ่มอำเภอศรีธาตุสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 2 จนกระทั่งได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์ตามความมุ่งหมายของการวิจัย

4. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลภายหลังการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลแล้วผู้วิจัยได้ประมวลผลข้อมูลตามรายละเอียดดังนี้

ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าความถี่ และร้อยละ ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. หาค่าความถี่ ร้อยละของแบบสอบถาม ตอนที่ 1

3. การวิเคราะห์การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนกลุ่มอำเภอศรีธาตุ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปที่มีลักษณะข้อมูลประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ดำเนินการโดยหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของแบบสอบถามตอนที่ 2 และกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึงการบริหารฯ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึงการบริหารฯ อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึงการบริหารฯ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึงการบริหารฯ อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึงการบริหารฯ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.วิเคราะห์แนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนกลุ่มอำเภอศรีธาตุ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ค่าความถี่ และร้อยละ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 หาค่าความเที่ยงตรง โดยใช้การหาค่า IOC (Index of Congruence : IOC)

1.2 หาค่าความเชื่อมั่น โดยการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α- Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่และร้อยละ

2.2 การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอศรีธาตุ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ใช้ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.3 การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ค่าความถี่ และร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอศรีธาตุ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สามารถสรุปได้ดังนี้

1.การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอศรีธาตุ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.02,S.D.=0.39) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาขอเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอศรีธาตุ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 อยู่ใน

ระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ งานบริหารงบประมาณ ($\overline{X}$ =4.03, S.D.=0.40) งานบริหารวิชาการ ($\overline{X}$ =4.03, S.D.=0.44) งานบริหารทั่วไป ($\overline{X}$ =4.02, S.D.=0.44) และงานบริหารบุคคล ($\overline{X}$ =4.00, S.D.=0.41)

1.1 งานบริหารวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับ ($\overline{X}$ =4.03, S.D.=0.44) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการบริหารอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ โรงเรียนมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจเป้าหมายและแผนปฏิบัติการโรงเรียน ($\overline{X}$ =4.13, S.D.=0.47) รองลงมาคือโรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ($\overline{X}$ =4.07, S.D.=0.55) และโรงเรียนสนับสนุนแหล่งความรู้และสารสนเทศเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอ ($\overline{X}$ =4.04, S.D.=0.54) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือโรงเรียนให้บริการสถานที่กับชุมชนเพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\overline{X}$ =3.97, S.D.=0.55)

1.2 งานบริหารงบประมาณโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.03, S.D.=0.40) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการบริหารอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือโรงเรียนนำคุณภาพของนักเรียนตามลักษณะความมีชีวิตพอเพียงมาปรับปรุงในวิสัยทัศน์เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในหลักสูตรสถานศึกษา ($\overline{X}$ =4.08, S.D.=0.48) รองลงมาโรงเรียนสนับสนุนให้ใช้ประโยชน์จากวิทยากรภูมิปัญญาและแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ($\overline{X}$ =4.05, S.D.=0.53) และมีการใช้สื่อการเรียนรู้เพื่อบูรณการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอน ($\overline{X}$ =4.03, S.D.=0.52) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือโรงเรียนกำหนดให้มีการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\overline{X}$ =3.98, S.D.=0.51)

1.3 งานบริหารบุคคลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.00, S.D.=0.41) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการบริหารอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีเฉลี่ยสูงสุดคือโรงเรียนส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจเช่นการลดรายจ่าย – เพิ่มรายได้ ($\overline{X}$ =4.05, S.D.=0.51) รองลงมาคือมีการจัดกิจกรรมลูกเสือเนตรนารีหรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ภายในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\overline{X}$ =4.05, S.D.=0.49) และมีจัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมที่เน้นจิตอาสาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\overline{X}$ =4.03, S.D.=0.56) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือโครงงานที่นักเรียนจัดทำตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีการเผยแพร่ขยายผลสู่ชุมชน ($\overline{X}$ =3.94, S.D.=0.55)

1.4 งานบริหารทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.02, S.D.= 0.44) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการบริหารอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ โรงเรียนมีการวางแผนในการพัฒนาการเรียนรู้ในโรงเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน ($\overline{X}$ =4.06, S.D.= 0.48) รองลงมาคือ บริหารอาคารสถานที่และจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\overline{X}$ =4.04, S.D.=0.51) และโรงเรียนส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์และสืบสานวิถีชีวิตวัฒนธรรมประเพณีและภูมิ

ปัญญาท้องถิ่น ($\overline{X}$ =4.03, S.D.=0.58) บุคลากรมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้จ่ายที่มีความสมดุลและพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลง ($\overline{X}$ =4.03, S.D.=0.51) ประชาสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างเพียงพอของผู้เรียน ($\overline{X}$ =4.03, S.D.=0.57) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือโรงเรียนมีการพัฒนาเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ($\overline{X}$ =3.98, S.D.=0.56)

2. แนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอศรีธาตุ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูจากคำถามปลายเปิดในแต่ละด้าน

2.1 งานบริการวิชาการ ให้บูรณาการเข้าไปในทุกกลุ่มสาระและสอดแทรก ในแผนการจัดการเรียนรู้ จัดทำหลักสูตรบูรณาการที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับทุกวิชา ใช้หลักความมีเหตุผล ในการตัดสินใจทางวิชาการนำความรู้เผยแพร่ตามหลักวิชาการ นำหลักการของเศรฐกิจพอเพียงมาใช้โดยตั้งอยู่บนหลักสำคัญสามประการ คือความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี

2.2 งานบริหารงบประมาณ ให้มีการจัดสนับสนุนงบประมาณทุกภาคส่วน และมีการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอและบรรจุเข้าไว้ในแผนปฏิบัติการใช้จ่าย นำเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาประยุกต์ใช้ในงบประมาณของโรงเรียน ใช้งบประมาณให้ได้ผลผลิตเพื่อจำหน่ายและนำเงินมาหมุนเวียนในโครงการใช้หลักพอประมาณ และมีเหตุผลในการบริหารงานงบประมาณ

2.3 งานบริหารบุคคล ให้บุคลากรของโรงเรียนและนักเรียนดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเยง บุคลากรทุกฝ่ายต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญเศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดประชุมคณะครูและศึกษาดูงานตามแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และหาความรู้จากแหล่งต่างๆศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง และบุคลากรทุกคนมีการประชุมชี้แจงงานต่างๆร่วมกัน รวมทั้งทุกคนที่มีส่วนร่วมในการพัฒนา ใช้หลักการมีเหตุผล ในการบริหารงานบุคคล วางคนที่มีความรู้ตรงกับงานที่ได้รับมอบหมาย

2.4 งานบริหารทั่วไป พัฒนาแหล่งเรียนรู้ ปรับปรุงพื้นที่ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ใช้หลักความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน อำนวยความสะดวกและให้คำปรึกษาและนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใช้ส่งเสริมและสนับสนุน ใช้สถานที่ให้เหมาะสม และคุ้มค่าที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอศรีธาตุ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ดังนี้คือ ข้อที่มีการบริหารสูงสุด คือ งานบริหารงบประมาณ รองลงมาคือ งานบริหารวิชาการ

งานบริหารงานทั่วไป และข้อที่มีการบริหารน้อยที่สุด คือ งานบริหารงานบุคคลโดยอภิปรายผลแยกรายด้านดังนี้

1. ด้านการบริหารวิชาการ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสถานศึกษาได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนนโยบายในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีความเข้าใจในการบริหารจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง มีการดำเนินการและติดตามผลการดำเนินการเป็นประจำทุกปี มีการกำหนด นโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรมที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษา มีการนำผลการติดตามการดำเนินงาน มาพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา และประสานสัมพันธ์กับชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียนสอดคล้องกับงานวิจัยของพินิจ เครือเหล่า (2561) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้สถานศึกษามีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษาส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนเพื่อให้ผู้เรียน “อยู่อย่างพอเพียง” มี กิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนบูรณาการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในการแก้ปัญหาต่างๆ มีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักการวางแผนชีวิตของตนเองสอดคล้องกับงานวิจัยของธีรพงศ์ แสนยศ (2560) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับมาก

3. ด้านการบริหารบุคคล พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีการสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากรในสถานศึกษาโดยมีการจัดอบรม สัมมนาและมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ดำเนินชีวิตและการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่บุคลากรของสถานศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของพิชญาดา สิงเลิศ (2560) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในสหวิทยาระยอง เขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลการวิจัยพบว่าด้านการพัฒนาบุคลากร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา หลวงกลาง (2558) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าด้านการบริหารบุคลากร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน

4. ด้านการบริหารทั่วไป พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถาศึกษามีการวางแผนพัฒนาการเรียนรู้ในโรงเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑามาส พัฒนศิริ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหาร

สถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

1.1 ด้านงานบริการวิชาการโรงเรียนควรจัดทำหลักสูตรบูรณาการที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับทุกวิชา เพื่อนำไปพัฒนาด้านวิชาการในโรงเรียนให้บริการสถานที่กับชุมชนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.2 ด้านงานบริหารงบประมาณ โรงเรียนควรใช้งบประมาณ ให้ได้ผลผลิตเพื่อจำหน่ายและนำเงินมาหมุนเวียนในโครงการ เพื่อพัฒนาด้านงานบริหารงบประมาณโรงเรียนกำหนดให้มีการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.3 ด้านงานบริหารบุคคล สถานศึกษาควรใช้หลักการมีเหตุผล ในการบริหารงานบุคคลวางคนที่มีความรู้ตรงกับงานที่ได้รับมอบหมายมาช่วยในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียน เพื่อพัฒนาด้านงานบริหารบุคคลโครงงานที่นักเรียนจัดทำตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีการเผยแพร่ขยายผลสู่ชุมชน

1.4 ด้านงานบริหารทั่วไป สถานศึกษาควรพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ปรับปรุงพื้นที่ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาด้านงานบริหารทั่วไป โรงเรียนมีการพัฒนาเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนทุกขนาด

2.2 ควรมีการวิจัยสภาพปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกโรงเรียนในจังหวัดอุดรธานี

2.3 ควรมีการวิจัยสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนที่นำแนวคิดนี้ไปใช้ประสบผลสำเร็จอย่างดียิ่ง โดยทำการวิจัยเชิงคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

กฎกระทรวง. (2550). *กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550.*

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2560 – 2579*. กรุงเทพมหานคร : บริษัท พริกหวานกราฟฟิคจำกัด.

_____. (2559). *การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ประสานงานกลางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดาริ. สำนักพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษาและกิจการพิเศษ. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

_____. (2565). *การประเมินและเกณฑ์คุณภาพสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพมหานคร : สำนักส่งเสริมกิจการการศึกษา.

จิดาภา สุทธิพงษ์. (2566). *สภาพการบริหารสถานศึกษาและศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนบ้านปงแม่ลอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1*. มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่.

ณัฐพร เอี่ยมหรุ่น. (2561). "*การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8*". วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ธงชัย ดีมูลพันธ์. (2565). *การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในสหวิทยศึกษาวังสีทา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 2*. ค้นคว้าอิสระหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผน ข ระดับปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). และคณะ. *การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สุวีริยาสาส์นจำกัด.

พิชญาดา สิงหเลิศ. (2560). *การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในสหวิทยาเขตระยอง เขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

พินิจ เครือเหลา. (2561). *การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียน พิทยาลงกรณ์พิทยาคม*. การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

มัลลิกา สีดเดช. (2563). *การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในสหวิทยศึกษาวังสีทา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 2*. ค้นคว้าอิสระหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผน ข ระดับปริญญามหาบัณฑิตภาควิชาการบริหารการศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

รัตนา หลวงกลาง. (2558). *การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 4*. การศึกษาอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุรวาท ทองบุ. (2550). *การวิจัยทางการศึกษา*. มหาสารคาม : อภิชาตการพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *กรอบยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในระยะ 4 ปี (2560-2579).* (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

อุปสรา สิทธิพงษ์. (2565). *ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปนะถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3.* การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 13. ฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา.